

IZVJEŠĆE O NAGRADI „MATO LOVRAK“ ZA 2023. GODINU

Za nagradu „Mato Lovrak“ u 2023. godini, što se dodjeljuje za objavljene romane u 2022. godini prispjelo je 20 naslova. Redom su ovi:

1. Babić Višnjić, Snježana: *Kako sam naučio abecedu*, Alfa
2. Baničević, Morea: *Mjesečari Monteriera*, Naklada Ljevak
3. Bitenc, Jadranko: *Sve je to rock 'n' roll*, Alfa
4. Čekolj, Josip, *Hahari na dnu mulja*, Mala zvona
5. Grgičević, Andrijana: *Gonič kroz lektiru*, Klub prvih pisaca
6. Guljašević Kuman, Ivana: *Dečko za mamu*, Igubuka
7. Kovačević, Hrvoje: *Nebo iznad Kapelšćaka*, Alfa
8. Lončar, Nena: *Moje srce je zec*, Umjetnička organizacija Kreativna kuća
9. Lukačić, Gordana: *Totalna zavrzlama*, Biblioteka Velika
10. Madunić Barišić, Nives: *Utrka se vremenom*, Mozaik knjiga
11. Martinac Kralja, Lada: *Lajanje na svemir*, Naklada Ljevak
12. Mavretić, Željko: *Moj je tata postao djed*, Biblioteka Velika
13. Mikulan, Krunoslav: *Pekinezer Princ u službi Njezina Veličanstva*, Naklada Ljevak
14. Pervan, Jelena: *Kiki, nemaš vremena!*, Mozaik knjiga
15. Polak, Sanja: *Priče s plaže Pauline P.*, Mozaik knjiga
16. Rundek, Melita: *Emu Neustrašiva*, Mozaik knjiga
17. Rundek, Melita: *Moja baka je zmaj*, Alfaž
18. Stuhldreiter, Đurđica: *Drveće ne govori, zar ne?*, Naklada Ljevak
19. Šimara, Ljerka: *Zaleđena priča*, Alfa
20. Vuković Runjić, Milana: *Mjesec od papira*, Vuković&Runjić

Povjerenstvo u sastavu učiteljica **Lovorka Pralas**, prof. dr.sc. **Diana Zalar** i prof. emer. **Stjepan Hranjec** nakon podulje rasprave (jer je doista dostavljeno više izvrsnih romana!) odlučilo da se u uži izbor uvrste ovi romani: Babić Višnjić Snježana, *Kako sam naučio abecedu*, Josip Čekolj, *Hahari na dnu mulja*, Nena Lončar, *Moje srce je zec* i Melita Rundek, *Moja baka je zmaj*. Između ovih naslova Povjerenstvo je donijelo odluku da je književna nagrada „Mato Lovrak“ za 2023. godinu dodijeli romanu *Moje srce je zec* Nene Lončar.

Obrazloženje

Noć bez snova, a u svitanje pjesma češljugara. Prva rečenica u romanu sržno najavljuje fabularni tijek ali i smisao djela. Glavna junakinja je 14-godišnjakinja Adela, učenica završnog, osmog razreda. Vrijeme je nesretne pandemije i ona je teško, kao i svi ostali, proživljava: *Nitko ni s kim ne razgovara. Između čovjeka i čovjeka stoji debela praznina. (...) Biti pozitivan odjednom je postalo negativno.* U njenu zgradu doseli s ocem Andrej. Poznanstvo prerasta u simpatiju i napokon u ljubav: *Dok polako koračam prema Andreju, kao suncem obasjana njegovim blistavim osmijehom, moje srce uzbuđeno poskakuje kao zec.*

Roman počiva na stanovitom kontrapunktiranju, i glede fabule i karakterološke postave. Pandemija je, svi smo tome bili nedavni svjedoci, u naše živote unijela velike promjene, prije svega poradi izolacije. Osobito ta neobična stvarnost, to *novo normalno*, bijaše teško djeci jer su bila lišena druženja, školskoga osobito, čitav je svijet počeo živjeti *on line*. Ali, u životu naše protagonistice dogodilo se ono najljepše – ljubav. Ona, ljubav, dakle i daje smisao i pobjeđuje koronu, te i naslov romana ne upućuje na pandemiju nego na njeno prevladavanje a još eksplicitnije je formuliran i podnaslov kao *vrijeme ljubavi* a ne pandemije.

Kontrapunktiranje pratimo i u postavi likova. Adela je marljiva, vrijedna i draga učenica, sklona pomoći u nenadanoj, dramatičnoj zbilji, no zarobljena je u stanu. Nasuprot njoj je njezina najbolja prijateljica Rosa koja živi u prigradskoj kući, roditelji su kupili ovaj čarobni brijeg i odlučili živjeti onako kako su oduvijek htjeli. *Bez stresa i što više u dodiru s prirodom. Promatram tu skladnu obitelj s nekom sjetom...* To jest: i tako se pobjeđuje korona – u neposrednom življenju s prirodom, vrtom, i voćnjakom, tamo gdje je sloboda, bez zaštitnih maski!

Drugi karakterološki kontrapunkt su Adelini roditelji i djed. Adela se rodila s rupicom u srcu; otac nije bio kadar nositi se time pa je naprosto otrpnuo preko „velike bare“ i sav je odgoj dvoje djece preuzela majka. Djed je, njegov otac, osjetio nepravdu pa je s obitelji bio vrlo blizak, čak je unuku darovao i stan (da ga ne bi poslije smrti naslijedio njegov odbjegli sin) te se preselio u dom. Adelin brat teško proživljava očev kukavički potez (*Roditelje ne možeš birati, ali je grozno kad ih moraš prestati voljeti*) i stanoviti nadomjestak nalazi u sućutnom djedu.

Roman je pisan u obliku dnevnika što je i najprimjerenija forma u pandemijskoj izolaciji, vodi ga glavna junakinja pa se pripovijedanje odvija u prvom licu. No, to pismo autorice Nene Lončar obiluje nizom kvaliteta: naracija se odvija bez ikakvih praznina, „rupa“, konzistentna je, zbijena, pregledna. Posebna je odlika njezina rečenica: primjerena dječjem iskustvu, s nizom izvrstnih, slikovitih metaformulacija, uklopljenih u narativni tijek i karakterizaciju likova: *Plačem, a oči su mi suhe kao pustinja. Suze, teške kao olovo, u mojem srcu buše nevidljive krateri; Sunce ponad grada žuti je osmijeh na modrom licu neba; Putevi ljubavi samo su srcu vidljivi* i slično tomu. To je roman koji je ispisan iskreno, duboko, sa srcem, to je topla, sugestibilna priča, djelo koje odašilje plemenitu poruku, ne samo vezanu uz donedavnu virusnu stvarnost, nego poruku općeljudsku, općevremensku o iscjeliteljskoj snazi ljubavi.

Čakovec-Veliki Grđevac, 25. svibnja 2023.

U ime Povjerenstva:

prof. emer. Stjepan Hranjec